

Zitting 1978–1979

15 400

Aanpassing van de Nederlandse wetgeving aan de richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 9 februari 1976 inzake de gelijke behandeling van mannen en vrouwen

Nr. 10

EINDVERSLAG

Vastgesteld 13 juni 1979

De bijzondere commissie¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsontwerp, heeft na kennisneming van de memorie van antwoord en het gewijzigd ontwerp van wet de eer navolgende vragen en opmerkingen aan de Regering voor te leggen.

1. Algemeen

De leden, behorende tot de fractie van de P.v.d.A. signaleerden, dat de ondetekenaars van het wetsontwerp verandering van de naam van de commissie gelijk dan niet gewenst achtten, althans niet op dit moment en in afwachting van een algemene anti-discriminatiewetgeving. Deze leden vonden het echter belangrijk, dat reeds uit de naam van de commissie ondubbelzinnig blijkt wat haar taken en bevoegdheden zijn. Het zullen immers niet de hoogst geschoolde vrouwen zijn die zich tot de commissie zullen moeten wenden. Zou het vanwege de duidelijkheid, juist naar de groepen die op juridisch terrein niet zo gemakkelijk de weg weten, geen aanbeveling verdienen om de naam van de commissie wel te veranderen in Commissie Gelijk Loon en Gelijke behandeling mannen en vrouwen, zo vroegen genoemde leden.

Als opgemerkt wordt, dat werkgevers- en werknemersorganisaties voorstellen mogen doen voor de extra-leden van de Commissie Gelijk Loon en Gelijke behandeling, dan sluit dit toch niet uit dat ook anderen, met een specifieke deskundigheid, buiten die voorstellen om benoemd kunnen worden als lid?

De leden behorende tot het C.D.A. hadden kennis genomen van de memorie van antwoord. Zij spraken hun erkentelijkheid uit voor de beantwoording van hun vragen en voor de aanpassing van het wetsontwerp op een aantal punten. Toch willen zij op enige voor hen belangrijke zaken nog kort nader ingaan. Zij herinnerden aan de discussie bij het zogenaamde spoedwetsje 15 545, met de snelle behandeling waarvan zij konden instemmen omdat gesteld werd dat bij de behandeling van het thans voorliggende wetsontwerp op de kernpunten daarvan nader ingegaan zou kunnen worden.

Deze leden hadden met name problemen met de beschouwingen over het begrip kostwinner. Zij vonden het te verwerpen dat het begrip kostwinner gehanteerd zou worden om te discrimineren tussen man en vrouw. Zij constateerden dat de bewindslieden enige malen met nadruk onderstreepten

¹ Samenstelling: Haas-Berger (PvdA), Kappeyne van de Coppello (VVD), Epema-Brugman (PvdA), voorzitter, G.M.P. Cornelissen (CDA), Kosto (PvdA), Aarts (CDA), Langedijk-de Jong (PvdA), Ginjaar-Maas (VVD), Evenhuis (VVD), Worrell (PvdA), Beinema (CDA), Van den Broek (CDA), Evenhuis-van Essen (CDA), Schaapman (PvdA), Müller-van Ast (PvdA), Beckers-de Bruijn (PPR), Hermans (VVD), Nijhof (DS '70), ondervoorzitter, Korte-van Hemel (CDA), Van Rooijen (CDA), Bischoff van Heemskerck (D'66).

dat het afwijzen van het begrip kostwinner gezien moest worden in het kader van dit wetsontwerp. Zij vroegen zich echter af of de discussie ten aanzien van het kostwinnerschap in de sociale zekerheid en als criterium waarmee bij de verdeling van het beschikbare werk mede rekening gehouden zou kunnen worden als dit niet tot discriminatie tussen man en vrouw zou leiden, nog wel open zou kunnen zijn na de uitspraken in de memorie van toelichting en de memorie van antwoord.

De vraag van de leden of hantering van het kostwinnerschapbegrip ook strijdig geacht zou moeten worden met de richtlijn, wanneer mannen en vrouwen gelijkelijk getroffen werden was algemener bedoeld dan hij beantwoord werd. Hierbij werd niet gedacht aan toevallige omstandigheden van werkgevers die alleen mannen of alleen vrouwen in dienst zouden hebben, maar aan de situatie dat mannen en vrouwen dezelfde kansen zouden hebben om kostwinner te zijn. De vraag was dus of onder alle omstandigheden hantering van het kostwinnerschap onjuist geacht werd of alleen maar als daardoor vrouwen en mannen niet op dezelfde wijze getroffen zouden worden.

Ten slotte constateerden deze leden dat de bepaling beogende het maken van onderscheid tussen gehuwden en ongehuwden te verbieden, die bij amendement in het spoedwetje is gekomen nu bij nota van wijziging in het voorliggende wetsontwerp wordt gebracht. De bewindslieden formuleerden naar de mening van deze leden hun toelichting hierbij vrij terughoudend. Wat bedoelen bewindslieden met de formule «dat het hen juister voorkomt dat over enige tijd een wel doordachte regeling tot stand gebracht wordt». Past de betreffende bepaling wel of niet in deze aanpassing van de Nederlandse wetgeving aan de E.E.G.-richtlijn?

De leden van de V.V.D.-fractie hadden met genoegen kennis genomen van de uitvoerige antwoorden op de door hen gestelde vragen. Uit het feit dat zij nu niet ingingen op alle antwoorden, mocht, zo stelden deze leden niet geconcludeerd worden dat zij met al deze antwoorden instemden. Deze leden behielden zich het recht voor om daar eventueel nog bij de mondelinge behandeling nader op terug te komen. De hier aan het woord zijnde leden wensden nog nader te vernemen op wat voor termijn de ambtelijke projectgroep op het Ministerie van Defensie haar werkzaamheden denkt af te ronden.

Deze leden stond nog steeds niet helemaal helder voor ogen of de Regering nu wel of niet zich kon vinden in de omschrijving van de Emancipatiekommissie van het begrip gezinssituatie. De Regering merkt op dat het dat «kan» inhouden. Impliceert dit dat die term in ieder geval de inhoud die de Emancipatiekommissie geeft dekt en daarboven op eventueel nog andere omschrijvingen?

De leden van de fractie van de S.G.P. konden, uitgaande van de stelling dat de arbeider zijn loon waardig is op verschillende punten accord gaan met het wetsontwerp. Maar de hoofdstrekking van het betoog in de memorie van antwoord stelde hen teleur omdat zonder meer en exclusief wordt gesteld, dat het recht op arbeid – en met recht is bovendien ook niet alles gezegd – «per individu en niet per gezin dient te worden gezien». Enige nadere adstructie zou op prijs worden gesteld. Men kan zich afvragen of het non-discriminatieprincipe zo onvoorwaardelijk moet worden doorgevoerd, dat discriminatie plaatsvindt ten aanzien van gezin en kostwinnerschap. Heeft het gezin dan nauwelijks een betekenis en een functie voor de arbeid?

Tot tweemaal toe luidt het betoog dat het kostwinnerschap buiten beschouwing moet blijven vanwege de in de bestaande situatie stellig aanwezige effecten voor de (gehuwde) vrouw. Maar waarom verdient het genoemde kostwinnerschap niet, zelfs in een wat bovenbedoelde effecten aangaat, gunstiger situatie, dat het wordt voorgestaan, aldus een vraag van deze leden.

Het had de instemming van dezelfde leden dat het wetsontwerp niet wil treden in het beleid dat kerkgenootschappen voeren bij aanstelling van

geestelijke ambten. Wat is echter het standpunt van de Regering wanneer gemeenten in gemoede overtuigd zijn dat dit beleid berust op het belijden dat fundamentele uitgangspunten ten aanzien van geestelijke ambten ook consequenties hebben voor taakopvatting van man en vrouw en voor onderlinge verdeling van werk in de samenleving?

2. Artikelen

Artikel 2

Het antwoord dat de Regering heeft gegeven op de vraag over de niet in artikel 2 opgenomen nietigheidssanctie kwam de leden van de V.V.D.-fractie als weinig overtuigend over. Zij wensten daarover een nadere argumentatie van de Regering.

Artikel 3

Het opnemen van een strafsanctie wordt door de ondertekenaars van de hand gewezen, omdat het maken van onderscheid tussen mannen en vrouwen veelal berust op stereotypen en vooroordelen zo stelden de leden van de P.v.d.A.-fractie vast. «Deze worden over het algemeen minder sterk afgekeurd dan vooroordelen op het gebied van ras. Zonder meer strafbaar stellen van het maken van onderscheid op grond van geslacht, zoals in artikel 429quater van het Wetboek van Strafrecht is geschied met betrekking tot achterstelling op grond van ras, achtten de ondergetekenden – ook bij nadere overweging – minder gewenst». De leden van de fractie van de P.v.d.A. konden wel onderschrijven, dat een strafbepaling in het Wetboek van Strafrecht voor de onderhavige materie niet zo geëigend is; zij waren er echter niet zo sterk van overtuigd, dat het maken van onderscheid op grond van geslacht in de eerste plaats berust op vooroordelen en stereotypen. Veelal zal er voor de werkgever ook een duidelijk economisch belang aanwezig zijn. Wat vinden de ondertekenaars van een strafsanctie in de sfeer van de Wet op de Economische Delicten, zo vroegen deze leden.

Artikel 4

De leden van de V.V.D.-fractie waren niet overtuigd door de argumenten van de Regering aangevoerd tegen het veranderen van de naam van de Commissie gelijk loon. Eveneens waren zij niet overtuigd door de argumenten van de Regering om een voordrachtsrecht te hanteren voor werkgevers- en werknemersorganisaties voor de twee nieuwe vacatures in de Commissie gelijk loon. Ook daarvoor wensten zij nog een nadere verklaring.

Artikel 6

De leden van de fractie van het C.D.A. wensten hun vraag naar aanleiding van artikel 6 met enige verduidelijking te herhalen.

De bewindlieden stelden dat dit artikel voor de toekomst bevoorrechtiging per c.a.o. op grond van kostwinnerschap of gehuwde staat van mensen die nog niet het volwassenenloon van de betreffende c.a.o. ontvingen, zou uitsluiten. Het artikel sluit inkomensterugval van hen die deze bevoorrechtiging al verwierven uit. Deze leden zagen dat alles in. Zij wilden echter weten of de bewindlieden een oordeel hadden over eventuele reacties om deze voortaan verboden «bevoorrechtiging» te compenseren.

Vrezen de bewindlieden geen algemene kosteneffecten met eventuele werkgelegenheidseffecten (zoals ze dat doen door bij hun argumentatie over de opheffing van het 1/3 criterium in de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag af te wijzen).

Onder het voorbehoud dat de Regering vorenstaande vragen en opmerkingen tijdig voor de openbare behandeling schriftelijk zal hebben beantwoord acht de bijzondere commissie de beraadslaging omtrent dit wetsontwerp thans voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Epema-Brugman

De griffier van de commissie,
Nieuwenhuizen.